

High:five Job til unge på kanten

c/o Nordea
Strandgade 3
Postbox 850
0900 København K
telefon 51 17 00 11
e-mail info@highfive.net
www.highfive.net

Folketingets retsudvalg

På anmodning fremsendes notat forelagt Retsudvalget den 8. februar 2007.

Projektgruppens erfaringer:

Politimand, UU-vejleder, socialrådgiver, skolelærer og virksomhedskonsulent. Alle med adskillige års erfaring.

Projektgruppens nuværende tilhørsforhold:

Siden sommeren 2006 har projektgruppen arbejdet for Det Nationale Netværk af Virksomhedsledere, og er således **neutral** i forhold til offentlige aktører.

Erfaringer fra High:Five

I løbet af det sidste halve år har vi etableret mere end 100 jobs til kriminelle eller kriminalitetstruede unge. Vi har haft berøring med mere end 140 unge, der har været mere eller mindre motiverede for arbejde (uden at vide, hvad det er) - sagt med andre ord - de har haft et ønske om at "blive almindelige samfundsborgere" og få et "almindeligt arbejde", hvilket ikke omfatter kommunale aktiveringsprojekter. Et stigende antal henvender sig direkte til projektet uden om de offentlige myndigheder.

Vi har samtidig berøring med langt over 100 virksomheder på et tidspunkt, hvor de hungrer efter arbejdskraft og begrebet social ansvarlighed er på alles læber.

Vi har etableret samarbejde med kommuner, Kriminalforsorg og Polit i København, Odense, Århus, hele Sønderjylland og store dele af Midtjylland.

FAKTA om de unge:

- Samfundet er støvsuget for registrerede ledige, der kun har ledighed som et problem.
- Der er en skjult arbejdsreserve, der ikke er tilmeldt nogen steder, men som lever af alternativ indtjening: sort arbejde eller kriminalitet. Kommunerne burde kende dem, men gør det ikke altid - og i mange kommuner vil man ikke give tilskud til unge, som man ikke kender.
- Restgruppen af ledige er meget ringe:
 - **Fagligt** har de sjældent nogen færdiggjort folkeskoleuddannelse og meget sjældent en videregående, kompetencegivende uddannelse
 - **Intellektuelt** er der ikke stor forhåbning om, at ret mange kan tage en acceptabel folkeskoleuddannelse og/eller en kompetencegivende uddannelse.

- o **Erhvervmæssigt** har de oftest ingen erfaring overhovedet
 - o **Socialt** kommer de fra meget ringe kår, hvor ledighed, manglende erhvervserfaring, manglende integration, dårlig økonomi, kriminalitet og sort arbejde er dagligdag
 - o **Adfærdsmæssigt** befinder de sig i en osteklokke, et minisamfund, en subkultur, hvor man kan opføre sig som man vil, fordi ingen griber ind, hvor ingen kommer ind, og hvorfra man ikke har og helst ikke vil have berøring med det almindelige samfund. Almindeligheder som at gå til tandlæge eller at have en bankrådgiver er ukendte begreber.
- For de svage unge er det ikke i første omgang en plet på straffeattesten, der er et problem, men nærmere det lave uddannelsesniveau, den utilpassede adfærd og frem for alt, at de er alt for langt væk fra begrebet "arbejde".

I takt med stigende krav fra verden:

- Krav til folkeskoleuddannelse
- Krav til kompetencegivende uddannelse
- Krav til en uddannelsesplan
- Krav til kendskab til samfundets opbygning
- Psykologiske krav om at "være in"

er der flere og flere unge, der "falder igennem", unge, der må erkende, at de ikke er "almindelige", og derfor må være "ualmindelige".

Jo mere man presser kravene til unge mennesker opad - jo flere unge vil falde igennem.

FAKTA om kommunerne:

- At etablere samarbejdsaftaler med kommunerne har taget alt fra 40 minutter til 7 måneder - uden sammenhæng med kommunens størrelse
- Problemer omkring kommunesammenlægningen
- Kommunerne forholder sig til de samme regler, når vi taler om aktiv indsat overfor ledige, men reglerne forvaltes vidt forskellig. Det er ikke et spørgsmål om kommunernes størrelse.
- Nogle kommuner giver tilskud fra dag 1, selv om den unge ikke er "kendt" i kommunalt regi (fordi det er fornuftigt), andre kommuner (eks. København) giver som udgangspunkt slet ikke løntilskud til unge under 25, selv om de kender dem.

FAKTA om virksomhederne:

- De har travlt - meget travlt - og savner arbejdskraft
- Arbejdskraften skal helst kunne arbejde fra dag 1 - alt andet er en udgift
- Deltagelse i projekt High:Five er derfor som udgangspunkt motiveret i et socialt engagement

ANBEFALING:**Folketinget bør i det videre arbejde:**

- Acceptere, at ikke alle unge er klar til / intellektuelt gode nok til at gennemgå en kompetencegivende uddannelse
- Man bør etablere et uddannelsesmæssigt fundament, så der er plads til de svageste unge
- Fastholde ordninger, der kan hjælpe selv intellektuelt svage unge ud på arbejdsmarkedet - blandt andet EGU-løn, og
- Supplere med kompetencegivende kurser - kort sagt en udvidelse af ungdomsuddannelsesbegrebet.
- Lade begrebet arbejde indarbejde i den danske folkeskole - træne børnene i at yde for at nyde.
- Forlænge erhvervspraktikordninger specielt for de mindre boglige elever.
- Socialt motivere børn til at arbejde i fritiden - gå med aviser, samle ind mv.
- Virksomheder, der påtager sig et socialt engagement, bør belønnes.
- Foretage en gennemgribende revidering af kommunernes muligheder for at yde tilskud til unge, der har det svært:
 - o Fastholde og opprioritere EGU-lønnen
 - o Økonomisk tilskud til trainee-forløb
 - o Indskærpe reglerne omkring løntilskud for de svage, så der bliver ens vurderinger.
 - o Ikke trække familier krone for krone, når 1 fra familien får arbejde.

UNGES ADFÆRD:

Kriminelle unge er unge, der har en **uønsket adfærd**.

Uønsket adfærd har ingen alder.

Den uønskede adfærd bunder i, at barnet/den unge ikke har det godt.

Langt de fleste af de unge startede den uønskede adfærd i børnehaven, hvor de bankede de andre unger med en skovl, eller nede i centret, hvor de som 5-årig smed æbler efter de voksne.

Hvis der ikke handles overfor **uønsket adfærd**, sætter den sig fast i barnet og bliver **normal adfærd**, og når børnene bliver 15 år, hedder deres **normal adfærd - kriminel adfærd**.

Årsag og virkning

Når vi straffer uønsket adfærd, så gør vi det for at den enkelte møder en konsekvens af den uønskede adfærd.

Hvis vi straffer uden samtidig at behandle, rammer vi kun **virksomheden** af de svigt barnet eller den unge har lidt under, vi behandler ikke **årsagen** og hindrer ikke nødvendigvis recidiv.

Der er to elementer, der skal være til stede, når man reagerer på uønsket adfærd:

- **Straf** skal være konsekvent:
 - o Hurtig efter handlingen, og
 - o I forhold til adfærden, men
- **Årsagen skal søges og behandles samtidig.**

Det er i dag ikke ualmindeligt, at unge 15-17-årige går 1½ til 2 år fra en kriminel handling, til de får dom.

I den periode kan de udvikle sig:

- **Negativt** - den kriminelle adfærd forankres yderligere, og straffen synes for mild i forhold til nuværende adfærd
- **Positivt** - de holder op og straffen bliver forstyrrende i en positiv udvikling.

ANBEFALING:

- **Uønsket adfærd har ingen alder.** Derfor må man sætte konsekvent ind overfor uønsket adfærd så tidligt i barnets alder som muligt. Vi har værktøjet i reglerne, men de bliver ikke brugt i tilstrækkelig grad. (Bryde fødekæden til den kriminelle gruppe).
- Al indgriben overfor uønsket adfærd skal være **konsekvent** - ske i direkte forlængelse af handlingen
- Al reaktion skal afpasses handlingen (politisk beslutning)
- Al straf skal følges op med **behandling**, så man får ændret **årsagen** til den dårlige adfærd og dermed hindre recidiv
- Indret retssystemet, så man hurtigt kan give unge 15-18-årige en mindre, men konsekvent straf - særlig **ungdomsdomstol** kan være en mulighed.
- Hvis man giver en hurtig straf, har selv små straffe stor påvirkning af den unge. Hvis man venter, mister straffen effekt.
- Ungdomssanktioner (for unge over 15 via ungdomsdomstol):
 - o Pædagogisk og/eller psykologisk behandling af den unge
 - o Pædagogisk behandling af familien - lære dem at være forældre (det er ikke medfødt)
 - o Pålæg overfor forældrene: støtte skolegang mv.
 - o Samfundstjeneste
 - o Flytning af familien fra området
 - o Støttefamilieordning - både til den unge og forældre (mentorfamilie)
 - o Flytning af den unge fra familien (familiepleje eller institution)

o Straf jf. gældende lovgivning med eller uden vilkår.
Så tidligt i forløbet som muligt - hurtigt og konsekvent -
både for børn under og over den kriminelle lavalder.

Projekt High:Five er som nævnt en NEUTRAL aktør både
samfundsmæssigt og politisk, og vore anbefalinger bunder i et
velment hensyn til børnene/de unge.

Vi står gerne til rådighed, såfremt vores viden kan drage nytte i
det videre arbejde.

Med venlig hilsen

Ole Hessel
Projektchef
Mobil: 51 17 00 11
Email: ole@highfive.net
www.highfive.net